

Identificació de l'expedient

Informe EXT_126_2023 relatiu a l'expedient de sol·licitud de valoració d'impacte de gènere que el Departament d'Acció Exterior i Unió Europea ha fet arribar a aquest Institut en data 18/07/2023 sobre l'Avantprojecte de Llei de modificació de la Llei 16/2014, del 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea.

Fonaments jurídics

1. Normativa bàsica sobre la igualtat de dones i homes, la inteseccionalitat i la transversalitat de la perspectiva de gènere
 - a) Els articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estats membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat entre dones i homes.
 - b) Els articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats entre homes i dones, i promoure la seva igualtat.
 - c) Sobre la Igualtat de gènere als Fons europeus:
 - i. Reglament (UE) núm. 1303/2013, del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre de 2013, sobre disposicions comunes, estableix en l'article 7 l'obligació dels Estats membres de vetllar perquè es tingui en compte i es promogui la igualtat entre homes i dones i la integració de la perspectiva de gènere al llarg del cicle de vida dels programes.
 - ii. Reglament (UE) núm. 2020/2221, del Parlament Europeu i del Consell, de 23 de desembre de 2020, pel qual es modifica el Reglament (UE) núm. 1303/2013, sobre els recursos addicionals REACT UE, estableix la necessitat de considerar i promoure la igualtat i la transversalitat de la dimensió de gènere, assegurant una avaluació d'impacte de gènere dels projectes abans del 31 de desembre del 2024.
 - iii. Reglament (UE) 2021/1060 relatiu a les disposicions comunes per als diferents fons. La igualtat entre dones i homes es manté com un dels principis horitzontals que han de regir en tots els fons, segons queda recollit al seu article 9, els Estats membres i la Comissió vetllaran perquè es tingui en compte i es promogui la igualtat entre dones i homes mitjançant la incorporació de la perspectiva de gènere i la seva integració en tota la preparació, execució, seguiment, informació i avaluació dels programes. D'acord amb això, la incorporació de la igualtat de gènere als Fons EIE ha d'estar recollida, tant de manera transversal com en actuacions concretes al llarg de totes les fases de programació.
 - iv. El Pla de recuperació per a Europa (NextGenerationEU), té entre els seus objectius la igualtat de gènere i la correlativa l'obligació dels Estats membres de detallar en els seus plans nacionals com faran front a les desigualtats de gènere.

- d) L'Estratègia per a la Igualtat de Gènere 2020-2025, full de ruta de la Comissió Europea per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.
- e) L'Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.
- f) La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.
- g) La Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, estableix els principis i regula les mesures i els procediments per garantir i fer efectius el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, el respecte a la dignitat humana i la protecció davant qualsevol forma, acte o conducta de discriminació que es doni en l'àmbit territorial d'aplicació d'aquesta llei per raó de naixement o lloc de naixement; procedència, nacionalitat o pertinença a una minoria nacional; raça, color de pell o ètnia; opinió política o d'una altra índole; religió, conviccions o ideologia; llengua; origen cultural, nacional, ètnic o social; situació econòmica o administrativa, classe social o fortuna; sexe, orientació, identitat sexual i de gènere o expressió de gènere; ascendència; edat; fenotip, sentit de pertinença a grup ètnic; malaltia, estat serològic; discapacitat o diversitat funcional, o per qualsevol altra condició, circumstància o manifestació de la condició humana, real o atribuïda.

2. Normativa sobre l'informe d'impacte de gènere

- a) L'article 36.3.b de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, estableix que els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.
- b) L'article 3 lletra g) de la Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de les Dones, en la redacció donada per la Disposició final Primera de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que corresponen a aquest Institut elaborar i emetre els informes d'impacte de gènere i, en tot cas, els informes a què fa referència, entre d'altres, l'article 36.3.b de la Llei 13/2008, precitada, tràmit intern que es dóna per complert amb aquest document.

b) Normativa bàsica sobre l'ús no sexista ni androcèntric del llenguatge

- a. El principi vuitè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes

les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.

- b. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).
- c. La [Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya](#), de l'any 2011, de la Direcció General de Política Lingüística. Aquest document proposa una sèrie de solucions per evitar que aquests textos incloguin formes androcèntriques i generin disfuncions amb la normativa citada anteriorment.

El punt 3.1 de la citada Guia, sobre formes dobles senceres disposa que cal promoure uns usos lingüístics que permetin fer visibles les dones en les referències genèriques a professions, oficis, càrrecs o funcions, particularment en singular. Per tant, els càrrecs de les persones titulars de la direcció, de la presidència, etc., s'han de desdoblar: director o directora, president o presidenta, etc.. Tanmateix, el punt 3.2 d'aquesta guia tracta les formes dobles abreujades i disposa que "L'ús de formes dobles abreujades només és adequat en textos breus i esquemàtics". Per tant, per exemple, no seria recomanable l'ús de la forma el/la director/a...

c) Anàlisi material de la proposta

En relació a l'àmbit d'aquest decret, remarcar que per tal de desplegar de forma coherent les disposicions de l'Estatut en l'àmbit de l'acció exterior, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 16/2014, del 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea, i que la seva Disposició addicional primera encarrega al Govern dur a terme el desplegament reglamentari necessari i adoptar les mesures adequades per a dotar l'Administració de la Generalitat de personal amb preparació i coneixements específics per a exercir les funcions que li corresponen en l'àmbit de l'acció exterior de Catalunya i en l'àmbit de les relacions de la Generalitat amb la Unió Europea.

Aquest avantprojecte de llei de modificació de la Llei 16/2014 té la finalitat de crear el cos d'acció exterior i Unió Europea, que ha de garantir que la dimensió exterior de les competències de la Generalitat i la projecció exterior de la societat catalana es planifiquen i s'executen de la manera més eficaç i eficient possible, amb l'objectiu de generar el màxim impacte positiu per als interessos de Catalunya.

Aquest avantprojecte de llei s'estructura en un article, una disposició addicional i una disposició final. L'article afegeix una disposició addicional tercera a la Llei 16/2014, del 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea, per crear el cos d'acció exterior i Unió Europea. A aquests efectes, l'article regula: en l'apartat 1, la creació del cos; en l'apartat 2, les funcions del cos; en l'apartat 3, el sistema d'accés al cos; en l'apartat 4, el nivell de titulació exigida per a l'accés al cos; en l'apartat 5, el curs selectiu eliminatori; en l'apartat 6, el torn de promoció interna i, en l'apartat 7, el nivell inferior de complement de destinació.

Com s'especifica al [Pla estratègic d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea 2023-2026](#), actualment, la UE constitueix un marc legal i institucional essencial per a l'acció de la Generalitat. Les decisions de la UE tenen conseqüències sobre la vida diària de les persones a Catalunya, i la solidaritat i la cooperació europees han esdevingut eines cabdals per a millorar la vida de la ciutadania.

En aquest context, resulta imprescindible participar del projecte europeu. Els propers anys venen reptes extraordinaris com les transicions verda, digital i demogràfica, la reindustrialització, la transformació feminista, o la defensa continua dels drets humans i de la democràcia. La UE és el marc principal per on Catalunya ha d'avançar en aquests canvis. Així, els darrers anys, diversos països d'arreu del món han impulsat una acció exterior feminista basada en quatre principis d'acció compartits: primer, la inclusió de la transversalitat de gènere en les diferents àrees d'acció exterior; segon, la participació de les dones en l'acció exterior; tercer, l'empoderament econòmic de les dones i la garantia dels drets sexuals i reproductius; i, quart, la promoció dels drets de les dones i la lluita contra la seva discriminació i la violència masclista, especialment en l'agenda multilateral.

En un context mundial de crisi social i econòmica, i d'ascens de moviments autoritaris, la col·laboració internacional és imprescindible per aconseguir societats més justes i igualitàries per a totes les persones. Una col·laboració basada en els pilars del feminisme interseccional per promoure la garantia dels drets humans, assegurar la representació paritària als espais de presa de decisions i garantir la distribució justa dels recursos per fomentar la igualtat de gènere, la igualtat de tracte i la no-discriminació de totes les persones. En aquest sentit, no només esdevé necessari compartir bones pràctiques i posar en relleu tot el que es fa des de Catalunya, sinó també assegurar que el conjunt de l'acció exterior del Govern contribueix a construir un món lliure de les diferents formes de desigualtats, discriminacions i violències.

Per això, des de Catalunya, la Generalitat ha d'apostar i aposta per una acció exterior feminista que posi al centre la garantia dels drets humans i l'erradicació de totes les formes de desigualtat, violència i discriminacions. Per tot això, és de vital importància tenir un cos de funcionaris i funcionàries a l'administració que tinguin els coneixements per poder-ho dur a terme.

Conclusions

Així doncs, d'acord amb el que s'ha dit, l'Institut Català de les Dones efectua les aportacions següents respecte del projecte presentat a informe:

PRIMER. Des d'un punt de vista formal, cal modificar diferents termes emprats al text per tal que aquest no presenti disfuncions amb la normativa a dalt esmentada sobre ús no sexista del llenguatge. Així:

1. On diu “d'un cos de funcionaris” ha de dir “**d'un cos de funcionaris i funcionàries**”.
2. On diu “Els funcionaris del Cos Superior [...]” ha de dir “**Els funcionaris i les funcionàries del Cos Superior [...]**”

SEGONA. Des d'un punt de vista material, no es considera escaient fer cap aportació.

Meritxell
Benedí
Altès

Signat digitalment
per Meritxell
Benedí Altès
Data: 2023.08.08
08:29:55 +02'00'

Meritxell Benedí Altès
Presidenta de l'Institut Català de les Dones